

AZ MTA 1980. ÉVI KÖZGYŰLÉSÉBŐL

AZ AGRÁRTUDOMÁNYOK HELYZETE ÉS JÖVŐBENI FELADATAI*

TAMÁSSY ISTVÁN

az MTA rendes tagja, osztályelnök

Kertészeti Egyetem, Budapest

Tisztelt Osztályülés, Kedves Elvtársak !

Társadalmi építőmunkánk alapvető kérdéseinek megoldása, a szocializmus építése során szerzett tapasztalatok általánosítása és azok megvalósítása növeli a tudomány szerepét és felelősségét. A szocialista gazdaság, ezen belül a szocialista mezőgazdaság és élelmiszeripar fejlesztése során felmerült ilyen kérdések megválaszolása mind elmélyültebb, következetesebb és eredményesebb kutatómunkát, a nézetek következetes elvi megvilágítását és elemzését igénylik. Megállapítható, hogy napjainkban a termelés fejlesztésében a tudományos eredmények elterjesztésében, a tudatformálásban egyaránt egyre inkább nélkülözhetetlen a tudósok, kutatók céltudatos tevékenysége, de éppen ezért nagyobb a felelősség is, amely rájuk hárul.

A két osztályülés között eltelt időszakban számos olyan központi határozat és állásfoglalás született, amely jelentős feladatot adott és ad kutatóinknak.

Alig több mint egy hónappal ezelőtt fejezte be munkáját a Magyar Szocialista Munkáspárt XII. Kongresszusa, amely az országot foglalkoztató társadalmi kérdések mellett világosan meghatározta az elkövetkezendő öt évre vonatkozó gazdaságpolitikai koncepciót, és ehhez kapcsolódóan a tudományos kutatás fő irányait. A kongresszuson elfogadott határozatok, amelyek a párt munkájával és további aktuális gazdasági feladatokkal foglalkoznak, egyben meghatározzák a tudományos kutatás és fejlesztés alapvető feladatait is az elkövetkezendő 5—10 esztendőben. A mi feladatunk, hogy a határozatok szellemében a mezőgazdasági hozamok és az élelmiszertermelés gazdaságos növelését elősegítő agrár-, (és az ezeket megalapozó) biológiai, műszaki, kémiai és ökonómiai kutatások alapelveit az egyes főhatóságokkal együttműködve meghatározzuk, és a kutatásban részt vevő szakembereket megvalósításukra mozgósítsuk.

Az a tény, hogy az MSZMP a közelmúltban tartotta XII. kongresszusát, kedvező lehetőséget teremtett arra, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztályának nyilvános ülése az agrárterület tudományos

* Elhangzott az Agrártudományok Osztálya tudományos ülésén 1980. május 5-én.

élettel kapcsolatos kérdéseit, az abból eredő legfontosabb tudománypolitikai tennivalókat, eme társadalmunk egészét átfogó értékelés szellemében vizsgálja, és nyilvános osztályülésünk a mezőgazdaság- és élelmiszeripar fejlesztésének tudományos problémáit az ott hozott határozatok szellemében megvitassa, a tudomány eszközeivel keresse a mezőgazdasági- és élelmiszeripari termelés további lendületes előrehaladásának lehetséges módozatait és útjait.

A Magyar Tudományos Akadémia 1978. évi 138. közgyűlésének napirendjén „A mezőgazdaság és élelmiszeripar fejlesztése és a tudomány feladatai” önálló témaként szerepelt. Amikor erre annak idején javaslatot tettünk, abból az elképzelésből indultunk ki, hogy e tárgykörnek közgyűlési vitája jelentősen elősegíti a különböző tudományágakkal való tudományos együttműködés erősödését. Azt reméltük, hogy az MSZMP KB. 1978 március 15.-i határozatának, az abban megjelölt céloknak közös vitája nemcsak a tudományos együttműködést fogja erősíteni, hanem ez a tény feltételezhetően termékenyítőleg hat nemcsak az akadémián belül, hanem az intézetek, tudományos testületek, kutatók és a termelést irányító szakemberek között a szorosabb kapcsolat kialakítására is. A közgyűlési vita, valamint az azt követő nyilvános osztályülés, továbbá az elmúlt időszak tevékenysége igazolta várakozásunkat.

Engedjék meg, hogy a közgyűlés, illetve a nyilvános osztályülés vitája alapján elfogadott állásfoglalások megvalósítását röviden ismertessem és elemezsem.

A közgyűlési vita és a nyilvános osztályülés megállapította, hogy tudományterületünkön nemzetközi és hazai viszonylatban jelentős változások bontakoztak ki az elmúlt évtizedben.

Mezőgazdaságunk fejlődése olyan szakaszba jutott, amelyben a műszaki fejlesztés és a tudományos eredmények gyors és szervezett bevezetése, elterjesztése a termelés- gazdálkodás egyik legkritikusabb pontjává vált és ha nem is kizárólag, de jórészt — ennek üteme és módja fogja megszabni eredményeinket, illetve netán előidézni kudarcainkat. Csak így érhető el a termelésszerkezet olyan átalakítása, amely számol a hazai adottságokkal, jobban ki tudja aknázni hazai lehetőségeinket és megfelelőbben tud igazodni a nemzetközi élvonal mércéjéhez.

A hazai agrártudományi kutatások állásfoglalásainknak megfelelően az elmúlt két esztendőben tovább fejlődtek és véleményünk szerint jobban hozzájárultak a szocialista mezőgazdaság feladatainak megoldásához. A világgazdasági, a hazai gazdasági, társadalmi feltételrendszer változásának megfelelően és annak hatására megkezdődött a hazai tudományos kutatási és fejlesztési feladatok, lehetőségek átrendeződése. Kiszélesedett és elmélyültebbé vált az agrártudományok és élelmiszertudományok kapcsolata a társadalmi, gazdasági folyamatokkal. Az agrárterületen folyó tudományos és műszaki fejlesztési tevékenység a korábbihoz mérten jobban kötődik társadalmi, gazdasági céljainkhoz. Ahogyan a világgazdaság változásai folyamatosan új,

magasabb követelményeket támasztanak velünk szemben, egyúttal felszínre hozzák mezőgazdasági és élelmiszeripari termelésünknek különösen a műszaki fejlesztéssel, a minőségi és hatékonysági mércékkel szembeni érzékenységét, gyengébb pontjait is.

Alapvető érdekünk fűződik a műszaki fejlesztés meggyorsításához. Bár az elmúlt években javult a kutatási- és fejlesztési tevékenység, azonban nem olyan számottevően, mint ahogyan azt tőlünk elvárják. Ezért tovább kell javítani kutatási eredményeink elterjesztését, az elterjesztés rendszerét, a kutatómunka koordinálását és koncentrációját.

Az elmúlt időszakban először kezdtük a népgazdasági ötéves tervező munkával egyidőben az országos középtávú kutatási- fejlesztési tervek kidolgozását a mezőgazdaság és élelmiszeripar területén. Többé-kevésbé sikerült jól megfogalmazni azokat a feladatokat, amelyekre anyagi és szellemi forrásainkat kívánatos és szükséges összpontosítani. E munka során a kutatási és fejlesztési témák számának jelentős csökkentésére került sor és más mezőgazdasági területeken is mindjobban figyelembe vesszük a licenzek alkalmazásának lehetőségeit, eredményességét, mert ezen a téren sajnos komolyan lemaradtunk.

A mezőgazdaság fejlesztési célkitűzéseiből fakadóan az agrártudományok alapvető feladata a természeti erőforrások, termőföld, a vízkészlet és az éghajlati adottságok eddignél jobb hasznosításának elősegítése és ezzel együtt a területegységre jutó termelés gazdaságosabb és fokozottabb növelése. A hozamnövelés mellett alapvető szempontként került meghatározásra a minőség javítása, a versenyképesség biztosítása, hogy élelmiszertermelésünk produktumai minden nemzetközi és hazai piacon megállják helyüket.

Azzal mindenki egyetértett, hogy az élelmiszertermelés feltételei hazánkban kedvezőek, ezért azokat fokozottan ki kell használni és tudományos terveink, fejlesztési elképzeléseink fő célkitűzéseit ennek megfelelően kell kimunkálni, illetve átdolgozni. Ennek során újra egy alapvető kérdés került napirendre, amelyet a XII. kongresszus határozatai is tartalmaztak. Ez pedig a következő: Nem hagyható figyelmen kívül, hogy hosszútávon az ország termőterületeinek csökkenésével kell számolni, és ezért országos mozgalmat kell indítani a termőföld fokozottabb védelme érdekében. Ez egyben azt is jelenti, hogy a jövőben kisebb területen kell gazdaságosan előállítani hazánk élelmiszerszükségletét, illetőleg a külföldön jól értékesíthető mezőgazdasági- és élelmiszeripari termékeinket. A termelés hatékonyságának és minőségének növelése összefügg az ökológiai adottságok jobb hasznosításával. A meglévő és új növényfajták genetikai potenciális lehetősége mellett, a természeti környezet ökológiai tényezői (mint pl. a földterület, víz, hőmérséklet, páratartalom, megvilágítás), valamint az agrotechnika, technológia várható fejlődése együttesen határozzák meg azt a felső határt, ami a növényi produkció előállításának maximumát jelentheti.

A hazai mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés prognózisai nálunk eddig csak kismértékben számoltak a környezet ökológiai tényezőinek elsődleges limitáló hatásával. A közgyűlés és az osztályülés is állást foglalt abban, hogy a biológiai és agrártudományokon kívül a műszaki tudományok, a meteorológia, gazdaságföldrajz, hidrológia, számítástechnika és prognosztika művelőinek közreműködésével kívánatos lenne megkezdeni a fenti elképzelések kidolgozását. Örömmel állapíthatom meg, hogy e tervet az MTA Agrártudományok Osztálya megvitatta, a munka megindult és eredményeiről e közgyűlési időszak keretén belül a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya, a Biológiai Tudományok Osztálya és a Föld- és Bányászati Tudományok Osztálya közös tudományos ülésszakán kerül sor beszámolóra az agro-ökológiai potenciál országos felmérésének eredményéről.

Ugyancsak kihangsúlyozásra került, hogy nagyobb figyelmet kell fordítani földjeink termőképességének megővésére, gyarapítására. Bizton reméljük, hogy az akadémia három tudományos osztályának közös tudományos ülésszaka számos értékes javaslattal, elképzeléssel segíti a MÉM-mel és a többi tárccával együttműködve a fenti kérdések mielőbbi hasznos megoldását.

Már Havasi elvtárs az 1978. évi közgyűlési üdvözlő beszédében felhívta a figyelmet az *alapkutatások fejlesztésének fontosságára*, továbbá arra, hogy az alapkutatásoknak *nem szabad csökkennie a kutatási szerkezeten belül*. A közgyűlésen, valamint a múlt osztályülésen lezajlott vita alapján megállapítható volt, hogy az agrárterületen is alapvető feladatunk az, hogy az alapkutatások és a nagy jelentőségű konkrét gazdasági és társadalomtudományi kutatások szembeállítás helyett azok szorosabb együttműködését kell ösztönözni. Az osztályülésen állásfoglalás született, hogy az MTA Agrártudományok Osztálya és szakbizottságai szervezettebben és rendszeresebben foglalkozzanak az alapkutatásokat végző kutatókkal és a társadalomtudományok művelőivel. Ezt úgy fejezték ki, hogy nekünk az agrártudományok képviselőinek jobban nyitnunk kell a többi tudományág felé, és jobban fel kell használni a többi tudományág alapkutatásainak eredményeit tudományágunk fejlesztéséhez.

Úgy tűnik, hogy az elmúlt időszakban nem sikerült érdemben sokat tenni az agrár- és élelmiszeripari kutatásokat és azok fejlődését elősegítő alapkutatások biztosítására, szervezettebbé tételére. Az alkalmazott, és hosszabb távon a fejlesztő kutatások jelentős mértékben az alapkutatások fejlődésének eredményességétől függenek, ezért az eddiginél nagyobb figyelmet kell fordítanunk az MTA szakigazgatásával és a MÉM-mel együttműködve az agrár-alapkutatások alakulására, illetve arra, hogyan alakul az agrár- és élelmiszeripari kutatásokat elősegítő alapkutatások támogatása, mert az ilyen célú ráfordítások aránya nemcsak az agrárkutatásokon belül, hanem országosan is folyamatosan csökken.

Ehhez járul még mezőgazdasági területen a kutatás-fejlesztés közvetlen gyakorlati igények kielégítését szolgáló orientációja, amely egyesek szerint

anélkül valósul meg, hogy javultak volna a kutatási eredmények alkalmazásának lehetőségei. Meg kell mondani, hogy ez szakmai tudományos közvéleményünk egy részénél aggodalmat váltott ki, hogy emiatt nő az alapkutatások visszaesésének, csökkenésének veszélye.

A fentiekből kiindulva kezdeményezte a Szegedi Akadémiai Bizottság javaslata alapján az MTA Agrártudományok Osztálya, hogy az Akadémia Növénynevelési és Genetikai Bizottságával együttesen mérjék fel a magasabb rendű növények és állatok genetikájával foglalkozó kutatások helyzetét, állapítsák meg, hogy ezek mennyiben segítik a jövő növény- és állatnevelési kutatásait, továbbá milyen egyéb alapkutatást támogató intézkedésekre van szükség, hogy a távlati 15—20 éves kutatási feladatokat eredményesen megoldhassuk.

A felülvizsgálat eredményét az Agrártudományok Osztálya megvitatta és a közeljövőben foglalkozik e kérdéssel egy elnökségi ad hoc bizottság is. Annyi azonban már most megállapítható, hogy mielőbbi további egyeztető tárgyalásokra is szükség van az Akadémia testületi szervei, szakigazgatása és a MÉM illetékesei között e kérdésekben, hogy az agrárkutatásokat elősegítő alapkutatások fejlesztésének biztosítását megoldhassuk. Nem fogadható el az az érv, elképzelés, illetve indok, hogy amennyiben a mezőgazdaságnak szüksége van alapkutatásra, szervezze meg a MÉM saját kutatóhelyein az ilyen jellegű alapkutatási bázist. Véleményem szerint az MTA alapkutatásokkal foglalkozó intézményeinek is az eddigieknél jelentősebb munkát kell vállalni az ilyen jellegű alapkutatási tevékenységekből, hasonlóan a MÉM kutatóhelyeinek is, és ennek érdekében ezek fejlesztésére is gondolni kell. Így elérhetjük, hogy az alapkutatások fejlődéséből adódó lehetőségek, azok hatása a hosszabb távon alkalmazott és fejlesztő kutatásokra erőteljes pozitív hatást gyakorol.

Az akadémiai közgyűlés, illetve a nyilvános osztályülés is felhívta a figyelmet arra, hogy a fehérjetermeléshez fűződő nagy népgazdasági érdek szükségessé teszi az ilyen jellegű kutatások intenzív fejlesztését, és ennek érdekében kívánatos, ha az akadémia fokozott figyelemmel kíséri, sajátos eszközeivel támogatja ezeket, létrehoz olyan állandó, illetve alkalmi bizottságot vagy bizottságokat az MTA, OMFB, MÉM, illetve más érdekelt szervek képviselőiből, amely kidolgozza az egységes növényifehérje-kutatási programot, annak legfelsőbb szintű koordinációs elveit és módszereit.

Az alakuló MTA-MÉM tudományos bizottságok sokkal intenzívebben kell hogy foglalkozzanak a növényi fehérjét biztosító növények terméseredményeit növelő tényezők vizsgálatával, új nagy teljesítményű fajták előállításával. Jelentős tartalékot, fejlődést jelent az egyes növények fehérje-tartalmának és minőségének növelése. Ez pedig a nemesítők elsődleges feladata. Természetesen meg kell találni a módját annak is, hogy az ilyen jellegű kutatások mind koncentráltabban interdiszciplinárisan és multidiszciplinárisan kerüljenek megvalósításra.

Továbbra is feladatként jelentkezik, hogy az új növényi fehérjeforrások bevonása mellett keresni kell a kutatásnak azon lehetőségeit, melyek biztosításával több és jobb fehérjét és esszenciális aminosavat, továbbá szárazanyagot tartalmazó terméket lehet előállítani. Ma még inkább indokolt kihangsúlyozni, hogy a fehérjekutatás szervezettebb megvalósítása érdekében kívánatos volna a fehérjekutatással kapcsolatos összes feladatot egy kutatási célprogramba összehozni a távlati kutatások keretében az 1981—86-os időszakra.

Úgy vélem, hogy az agroökológiai potenciál országos felméréséhez hasonlóan érdemes lenne egy olyan komplex felmérés elindításával foglalkozni, mely segítséget nyújthatna az ország távlati fehérje stratégiájának tudományos megalapozásához. E feladatok megoldását, végrehajtását csak interdiszciplináris módon lehetne megvalósítani. Ha a nyilvános osztályülés egyetért a gondolattal, az Agrártudományok Osztálya foglalkozhatna ennek megvalósításával, beindításával.

Mind a közgyűlésen, mind a nyilvános osztályülésen lefolytatott vitában mindenki egyetértett abban, hogy a mezőgazdasági és az élelmiszeripari termelés távlati kutatási feladataiban nagy szerepük van a társadalomtudományoknak. Kihangsúlyozták, hogy az agrárkutatási területek eredményeinek elterjesztését, az alkalmazott kutatási eredményben rejlő potenciális lehetőségeket, azok kihasználását, tehát a társadalmi és gazdasági hatékonyságát a közgazdasági kutatások eredményei jelentősen befolyásolják. Az ökonómiai kutatások eredményei és azok gyors alkalmazása elősegíthetik vagy hátráltathatják az agrártudományok területén elért eredmények társadalmi hasznosságában rejlő lehetőségek érvényesülését. A közgyűlési és nyilvános osztályülési vita eredményeként a TPB mellett működő Társadalomtudományokat Koordináló Bizottság az elmúlt évben napirendre tűzte és megvitatta a társadalomtudományok és az agrártudományok együttműködésére vonatkozó javaslatokat az MTA Agrártudományok Osztálya, a MÉM és az agrár-ökonómusok részvételével. Reméljük, hogy az itt hozott határozatok, valamint egyéb soron következő tervezett intézkedések még inkább elősegítik a társadalomtudományok és az agrártudományok, mindenképp pedig a közgazdasági tudományt képviselő és az agrárterületen dolgozó kutatók alkotó, folyamatos együttműködését.

Ugyancsak a közgyűlési vita során, valamint a nyilvános osztályülésen volt szó arról is, hogy a mezőgazdaságban folyó kutatási és fejlesztési munka ágazatközi kapcsolatainak erősítése és hatékonyabbá tétele érdekében az OMFB-vel is szükséges kapcsolataink szorosabbra fűzése és az eddigieknél szélesebb alapokon történő kibontakoztatása.

Az OMFB-vel kialakult együttműködésünket az eddigiekben jelentősnek és jónak ítéljük. Osztályunk és a bizottságaink tagjai eddig egyénileg működtek közre az OMFB által kidolgozott kérdések értékelésében, de még korántsem használtuk ki az együttműködés gazdag lehetőségeit. Az együtt-

működés javítása érdekében az OMFb-vel az elmúlt napokban emlékeztetőt írtunk alá.

Az Akadémia elnöksége, de a közgyűlés és az osztályülés is utalt arra, hogy az Akadémián belüli tudományos együttműködés a kapcsolatok bővítésének irányát az interdiszciplináris és multidiszciplináris együttműködés eddigénél fokozottabb fejlesztésében látja. Fentiek még erőteljesebb megvalósítása érdekében továbbra is feladatunknak tartjuk az akadémiai szakigazgatással való hagyományosan jó munkakapcsolataink továbbfejlesztését.

Feladatunknak tartjuk az OVH-val való tudományos kapcsolatok erősítését és bővítését, melyre az első lépéseket már megtettük.

A beszámolási időszak alatt jelentősen fejlődtek a MÉM és az MTA Agrártudományok Osztályának szakmai kapcsolatai és a tudományos együttműködés, amely hagyományosan jónak és eredményesnek mondható.

Az együttműködés elmélyítésében nagy jelentősége van a személyes kapcsolatoknak. A MÉM vezetése az utóbbi három évben három alkalommal hívta meg az MTA Elnökségét és az Agrártudományok Osztályát a MÉM kutatóintézetekhez, felsőoktatási intézményekhez és üzemekhez. A találkozók kölcsönös információcserére, a közös feladatok áttekintésére adtak lehetőséget.

A közös munka szervezettebbé tétele érdekében 1970-től az MTA és a MÉM megállapodásban rögzíti a legfontosabb közös feladatokat. Az idei megállapodást az MTA közgyűlésének idején írjuk alá. Az a véleményünk, hogy a MÉM-mel kialakult kapcsolataink és együttműködésünk jók, azok további elmélyítésének lehetőségeit megvitattuk. Egyik alapvető célunk az együttműködés további elmélyítése és hatékonyságának növelése.

Továbbra is szükségesnek tartjuk mindenekelőtt a Kémiai, Biológiai, Orvosi, valamint az Agrártudományok Osztálya közötti együttműködés további elmélyítését is. Úgy véljük, még számos terület van, ahol az együttműködést javítani, erősíteni lehet.

A Kémiai Tudományok Osztályával napirenden tartjuk az Élelmiszeripari Komplex Bizottság tevékenységének javítását és a jövőben intenzívebben kívánunk közösen foglalkozni a növényvédőszer-kutatásnak hazai helyzetével, problémájával és célkitűzéseinek a mezőgazdaság érdekében történő fejlesztésének irányjaival.

Már az elmúlt közgyűlésen is részletesen foglalkoztunk azzal, hogy milyen feladatokat szánunk bizottságainknak, mit várunk tőlük a jövőben. Felvetettük, hogy úgy vitassanak meg tudományos és tudománypolitikai kérdéseket, továbbá úgy elemezzék a különböző tudományágak helyzetét és fejlődési prognózisait, hogy a munkába szervezeten és rendszeresen vonják be a társtudományok képviselőit, illetve a termelés legkiemelkedőbb szakembereit, közvetve vagy közvetlenül az érintett szakbizottságokat, illetve más tudományos testületeket.

Szó volt arról is, hogy kívánatos bizottságaink rendszeres és interdiszciplináris foglalkozása a mezőgazdaság ipari hátterével kapcsolatos kérdésekkel is. Ezzel mind az MTA Műszaki Tudományok Osztálya, mind az MTA Kémiai Tudományok Osztálya is egyetértett. A szorosabb és a rendszeres tudományos kapcsolat nemcsak abban segíthet sokat, hogy az iparban dolgozó kutatók között a mezőgazdaságról kialakult különböző téves felfogások feloldódnának, hanem a mezőgazdasági termelés kutatási problémáinak rendszeres ismertetésével közelebb tudnánk hozni őket mindennapi feladatainkhoz és ezzel elősegíteni, hogy tevékenyebb részt vállaljanak problémáink megoldásában.

Csak így lehet elérni, hogy valóban közügygyé váljék Kádár János elvtárs azon megállapítása, amelyet még 1976 decemberében a mezőgazdasági szövetkezetek III. kongresszusán tartott felszólalásában tett, hogy „a világ nagy stratégiai tényezői az atomenergia, az olaj és az élelmiszer lesznek”, és hogy ilyenkor óhatatlanul arra kell gondolni, hogy „Magyarország akármilyen kicsi is, rendelkezik mezőgazdasági adottságokkal és lehetőségekkel”. Osztályunk és bizottságaink tevékenységétől is jelentős mértékben függ, hogy mennyiben lesz az élelmiszertermelés fokozását szolgáló új módszerek és eljárások kutatása, fejlesztése multi- és interdiszciplináris jellegű. Ha sikerül e célkitűzéseket közügygyé tenni, akkor elérhetjük azt is, hogy a mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés valóban stratégiai fontosságú, országos tevékenységgé alakuljon. Ehhez azonban az osztály, illetve a bizottságok munkáját ebben a szellemben tovább kell javítani.

Reméljük, hogy bizottságaink átszervezése, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya és a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium az elmúlt napokban közös alapokmányban rögzített, jelentősen elősegíti a fenti feladatok megvalósulását. Az agrártudományi (alap-, alkalmazott és fejlesztési) kutatások szakmai irányításának jobb ellátása érdekében az MTA Agrártudományok Osztálya, illetve érdekelt tudományos osztályai, valamint a MÉM szakmai bizottságai és ágazati tanácsai helyett közös tudományos bizottságokat hoznak létre.

A közös bizottságok feladata, hogy figyelemmel kísérjék a hazai és külföldi agrárkutatásokat és eszmei, módszertani közreműködéssel segítsék a hazai tudományos kutatások fejlődését.

A bizottságoknak a jövőben még aktívabban kell kivenni részüket a hazai kutatások, különösen a jövőbeni fejlesztést megalapozó kutatások elvi és módszertani irányításában. Javaslatok kidolgozásával intenzívebben kell segíteniök a tudomány és a gyakorlat kapcsolatának elősegítését és a tudományos eredmények gyakorlati alkalmazását. Rendszeresen vegyenek részt a hazai kutatási tevékenység értékelésében, valamint új tudományos kutatási irányok kialakításában.

Mindezek kihangsúlyozására annál is inkább szükség van, mert a tudománypolitikai, tudományszervezési döntések többsége a felsőbb szintű tuda-

mányos kutatásirányító szervek munkájában éreztette hatását, azonban a döntések egy része sok esetben nem jutott el közvetlenül a tudományos műhelyekig.

Bizottságaink tevékenysége eddig elsősorban az ötéves kutatási tervek kidolgozására, illetve az ötéves kutatási tervbeszámolók értékelésére terjedt ki. A jövőben azonban fokozott figyelmet kell fordítani az országos középtávú kutatási fejlesztési tervek (OKKFT) megvalósulására is. Ugyanis e tervek nemcsak a társadalmi-gazdasági célokhoz kapcsolódó legfontosabb kutatási-fejlesztési tennivalókat határozzák meg, hanem a tervek kiterjednek a realizálás feltételeinek biztosítására is. Tehát bizottságainknak a jövőben nemcsak a kutatási célkitűzések teljesülését kell figyelemmel kísérniök, hanem azt is, hogy az elért tudományos eredmények hogyan realizálódnak a termelésben, a gyakorlatban.

Bizottságainknak ez irányú tevékenységük során a gyakorlat elképzeléseire való reagálásnak, valamint a kutatástól a termelésig, ill. értékesítésig terjedő teljes megújulási folyamatnak egységként való kezelésére kell törekedniök. Napjainkban is a kutatóhelyek és a kutatók kezdeményező készsége sok esetben mind a lehetségesnél, mind a szükségesnél kisebb. E helyzet megváltoztatása is bizottságaink feladata.

Az elmúlt nyilvános osztályülés óta a kutatás-fejlesztés szabályozási rendszerének továbbfejlesztése érdekében a mezőgazdasági kutatás területén is, ha még nem teljes értékű, de mégis konkrét előrevivő döntések születtek. Így pl. a mezőgazdaságban is rendelkeztek műszaki fejlesztési alap (MÚFA) képzésére, mely ebben az évben kísérletképpen 80 üzemben kerül bevezetésre. Kívánatos lenne, hogy e munka értékelésébe bizottságaink is bekapcsolódhassanak. Hasznosnak tartanánk azonban, ha bizottságaink foglalkoznának azzal is, hogy milyen intézkedések szükségesek a vállalatok ez irányú érdeklődésének felkeltéséhez, esetleg olyan érdekeltségi rendszer megteremtésével, amely előmozdíthatja az új iránti fogékonyság, a kezdeményező-készség növelését. Mindez a kutatási eredmények gyakorlati hasznosítását jelentősen meggyorsítaná.

Az MTA szakigazgatása, valamint a MÉM nagy erőfeszítéseket tesznek és tettek a középtávú kutatási fejlesztési tervek kidolgozása során arra, hogy erősödjön a mezőgazdasági kutatás-fejlesztés *szelektív jellege*. A kutatás és a kutatóbázis szelektív alakításában jelentős feladatok hárulnak szakmai bizottságainkra. Fel kell figyelni arra, hogy a nemzetközi együttműködés a magyar tudományon belül, de az agrártudomány keretében sem vált a kutató-fejlesztő munka szerves részévé. Bizottságaink a kutatási programok és tervek kidolgozása során még mindig kevéssé számoltak és számolnak a nemzetközi kapcsolatban rejlő lehetőségekkel. Márpedig a nemzetközi kapcsolatok bővülése és a kutató-fejlesztő munkához kapcsolódó licenz és know-how tevékenység javulása jelentősen elősegítheti a kutatott témák számának csökkentését. Kívánatos lenne, ha az Osztály a tárcaikkal együttműködve foglalkozna azzal,

hogy melyek az akadályozó tényezők, és hogyan lehetne e kérdésekben is előbbre lépni.

Bizottságainknak fokozott figyelmet kell fordítaniok arra a tényre, hogy a fejlődésünket jelenleg meghatározó gazdasági folyamatok prioritásai érthetően a rövid távon realizálható kutatási eredmények iránti szükségletet fokozzák, ezért féltő, hogy mindez a jövőben kihat a távlati és rövidtávú kutatási feladatok arányainak módosulására. Mindez a hosszabb távú kutatási célkitűzésekre negatív hatást fog gyakorolni.

Mindannyiunk előtt ismeretes, hogy az elkövetkezendő ötéves terv időszakában a kutatás-fejlesztés rendelkezésére álló erőforrások a mezőgazdasági és élelmiszeripari kutatások területén sem bővülnek. Csak abban az esetben lesznek elegendők céljaink eléréséhez, ha minden korábbinál hatékonyabban tudjuk azokat felhasználni. Ehhez azonban az szükséges, hogy bizottságaink rendszeresen foglalkozzanak e kérdéssel és valóban tudományos gazdái legyenek adott tudományterületüknek.

A bizottságok munkájának tartalmi elemzésére, érdemi intézkedésére most nem térek részleteiben ki. A végzett munkát a közgyűlés alkalmából kiadott „fehér könyv” részletesen tartalmazza.

Az azonban megállapítható, hogy az elkövetkezendő időszakban még több kezdeményező készséget, alaposágot, előrelátást kell tanúsítani bizottságainknak, az ott dolgozó kutatóknak a kutatás-tervezésben, valamint a tudományos teljesítmények értékelésében. Még többet kell tenni azért, hogy valóban „jó gazdái” legyenek tudományterületüknek.

Kedves Elvtársak!

Az MSZMP XII. Kongresszusa hazánk felszabadulásának 35. évfordulója előestéjén fejezte be munkáját.

A kongresszuson sok szó esett arról, hogy társadalmi fejlődésünk lehetőségei nagyban függenek a gazdasági építőmunka eredményeitől. Ezen eredmények pedig szoros összefüggésben vannak azzal, hogy gazdasági építőmunkánk alapját, az V. ötéves terv feladatait hogyan hajtjuk végre és milyen erőfeszítéseket teszünk, milyen munkát végzünk a VI. ötéves terv feladatainak kimunkálásában. Pártunk a XII. Kongresszus határozataiban ismételten kihangsúlyozta, hogy az V. és VI. ötéves tervvel kapcsolatos feladatok megoldásában nagymértékben számít a tudomány alkotó hozzájárulására és ezen belül a mezőgazdasági és élelmiszeripari kutatás alkotó tevékenységére.

Nagy hangsúlyt kapott, hogy a jövő érdekében mindenképp a termelés hatékonyságának növelésére kell tudományos tevékenységünket összpontosítani, mert végleges és tartós megoldást csak ez nyújthat.

Mindenki előtt ismeretes, hogy a hatékonyabb gazdálkodás a feladat természetéből adódóan szorosan összefügg a műszaki fejlesztés követelményei-

vel. A tudomány is a korábbinál jobban segítheti társadalmi, gazdasági feladataink megoldását, de megállapítható az is, hogy ma sem lehetünk elégedettek a kutatás hatékonyságával és ezen belül a mezőgazdasági kutatás hatékonyságával.

A kongresszusi megállapításokat elemezve kiderül, hogy a mezőgazdasági tudományos kutatásban sem tudtuk még megoldani úgy, ahogy szeretnénk, ill. ahogyan kívánatos lenne, a szellemi és anyagi kapacitás ésszerű koncentrálását.

Kutatótevékenységünk hatékonyságát ugyanis jelentős mértékben beszűkíti az a tény, hogy még mindig hiányzik az az egységes láncolat, amely a mezőgazdasági kutatástól az alkalmazáson és termelésen át a forgalmazásig terjed.

Azt hiszem, vizsgálni kell annak lehetőségét, amire a kongresszusi határozatok is utalnak, hogy a termelésben és a kutatásban a teljesítményt kell az erkölcsi és anyagi elismerés mércéjévé tenni. E feladatok kimunkálásában és megoldásában sokat tehetnek az elkövetkezendő időben az újonnan megalakuló MTA-MÉM közös tudományos bizottságok. Ehhez kérjük a MÉM, az OMFB és az akadémiai szakigazgatás közreműködését.

A kongresszuson ismételten hangsúlyt kapott az a megállapítás, hogy a szocialista társadalom építésének mindenkor kiemelkedő feladatát jelentette és ma is kiemelkedő feladata a mezőgazdaság fejlesztése. A mezőgazdasági termelés növelése nem pusztán az ott dolgozó termelő szakemberek és kutatók érdeke, hanem az egész népgazdaság továbbfejlesztésének, az életszínvonal általános emelésének fontos feltétele. Éppen ezért fokozott az igény a hazai agrárkutatókkal szemben, hogy az eddigieknél hatékonyabban járuljanak hozzá a gazdálkodás intenzív fejlesztéséhez. Az igény mellett a bizalom is megvan az agrárkutatás és az ott dolgozók iránt, mert bizonyított tény, hogy rendre azokon a területeken tudott a mezőgazdaság és az élelmiszeripar gyors előrehaladást felmutatni, ahol az agrártudomány eredményeire alapozták a termelés feltételeit. Az ilyen jellegű munkák társadalmi elismerése sok esetben még várat magára.

Konkrét kutató-fejlesztő tevékenységünkhöz alapvető segítséget nyújtanak a XII. kongresszus határozatai mellett az országos főhatóságok részéről kidolgozott műszaki fejlesztési, mezőgazdasági és élelmiszeripari területre vonatkozó részkonceptiók, valamint a MÉM ez év januárjában Gödöllőn tartott tanácskozásán meghatározott feladatok.

Természetesen az ott meghatározott feladatok megvalósítása nem elfogadható, csak a tudományos kutatók erőfeszítésével. A tudományos műszaki forradalom eredményeinek hatása a népgazdaságra csak úgy valósulhat meg, ha a mezőgazdasági tudományt művelők mellett feladatuknak tartják azt a termelés és az igazgatás területén dolgozók is, és állandó támogatásban részesülnek a pártirányítás minden szintjén.

A megalakuló új bizottságoknak javaslataikkal, észrevételeikkel az eddigieknél hatékonyabban kell segíteniök a MÉM felügyelete alatt működő kutatóhelyek VI. ötéves tervidőszak kutatásait. A bizottságokban a legjobb kutatók mellett a legjobb gyakorlati szakemberek is helyet kapnak azért, hogy a bizottságoknak közvetlen jelzéseket juttassanak el a kutatási eredmények gyakorlati hasznosításáról és a gyakorlatnak a kutatással szemben támasztott igényeiről.

A tudományos ülések hatékony fórumai a kutatás és gyakorlat közötti eszmecserének. Ezért a bizottságok ez irányú munkáját a jövőben továbbra is fenn kell tartani.

Sok javaslatot készítettünk, de még mindig keveset tettünk a tudománypolitikai irányelvek szellemében az egyetemi kutatások koncepciózus fejlesztésére. Bizottságainknak segíteniök kell, hogy a felsőoktatási intézményeinkben folyó kutatómunka elsődleges feladata a színvonalas oktatás megalapozása, a tudományos haladással való folyamatos lépéstartás legyen.

Továbbra is erőfeszítéseket kell tenni az agrár felsőoktatási intézmények sajátosságainak és adottságainak — a népgazdasági célkitűzések messzemenő figyelembevételével — az agrár felsőoktatási kutatások fejlesztésére, feltételeinek javítására és szellemi kapacitásainak az eddigieknél lényegesen jobb kihasználására.

Az elkövetkezendő időszakban bizottságaink tudományos tevékenységét a fentieket figyelembe véve mindenekelőtt a gazdaságpolitikai részkonceptióban meghatározott tudományos kutatás fő irányaira kell koncentrálni.

A tudományos kutatás fő irányai c. részkonceptió az Állami Tervbizottság felkérésére és a Tudománypolitikai Bizottság határozata alapján készült. A tudományos kutatás fő irányai részkonceptió szintén a VI. ötéves terv megalapozását szolgálja és kimunkálásában aktívan kivették részüket az agrárkutatók is.

Elkövetkezendő feladatunk ezek következetes végrehajtása. Mivel a jelenlevők közül is számosan részt vettek a feladatok kidolgozásában, ezek részletes ismertetésére, elemzésére nem térek ki és idő hiányában csak néhányat említek meg.

A népgazdaság jelenlegi és távlati szükségleteinek megfelelően a növénytermesztési kutatásban a gabona, elsősorban a búza és a kukorica, továbbá a fehérjében gazdag takarmánynövényeknek és termesztési feltételeiknek kell elsőbbséget biztosítani.

Ezért a VI. ötéves terv időszakában a gabonatermesztési ágazatban tovább kell növelni az intenzív fajták, hibridek előállítását és ki kell dolgozni az új fajták termesztés-technológiáját.

Fokozott figyelmet kell fordítani az új genetikai bázisra épülő és az intenzív körülményekhez jól alkalmazkodó nagyobb környezetrezisztenciájú, beteg-

ségekkel szemben ellenálló, továbbá a gyomirtó vegyszerekre és növényvédőszerre kevésbé érzékeny fajták és hibridek előállítására.

A kutatás egyik fő célja ezért a zöldség-, gyümölcs- és szőlőtermesztésben a nemesítési munka meggyorsítása mellett, a korszerű termesztési módszerek fejlesztése és ezen intenzív módszerek mielőbbi bevezetése.

A növénynemesítés terén ezen kívül intenzívebben kell foglalkozni az ökológiai tényezőknek a termés mennyiségére és minőségére gyakorolt hatásainak vizsgálatára, ökostabil fajták előállítására.

Az erdőgazdaság és a faipar területén mindenekelőtt a rendszer szemléletű fatermesztést és fakitermelést megalapozó ökológiai, nemesítési, erdőművelési, erdőrendezési, továbbá munka- és üzemszervezési kutatások fokozása és a mechanikai kémiai fafeldolgozó technológiák fejlesztése az elsődleges feladat.

A VI. ötéves terv növénytermesztési feladatainak, ezen belül a hozamok növelésének és biztonságosabbá tételének egyik kiemelkedően fontos feltétele a növényvédelem hatékonyságának fokozása. Ennek érdekében a különböző kutatási területeken tovább kell fejleszteni a növényvédelem módszereit, különös tekintettel a gazdaságosabb és a környezetet kímélő integrált eljárásokra.

Ezek során figyelemmel kell lenni arra a tényre is, hogy a növényvédelem legelterjedtebb és leghatásosabb módszereivel a kémiai növényvédelemmel szemben újabban világszerte nagyfokú elégedetlenség nyilvánul meg. A közvélemény követeli és elvárja a környezetet nem szennyező eljárások mielőbbi kidolgozását és alkalmazását. Számítani lehet arra, hogy bizonyos esetekben több eljárás integrálásával a kémiai védekezést ki is lehet küszöbölni vagy legalábbis arányaiban visszaszorítani. Ezért az ilyen jellegű hazai kutatásokat a következő ötéves tervben tovább kell erősíteni.

Mind jelentősebb kutatási feladat a nagyadagú műtrágyázásnak a talajban végbemenő abiotikus és biotikus folyamatokra gyakorolt hatása, elemzése és azok összefüggése a termelés növelésével. Ezzel összefüggésben mindinkább előtérbe kerül a talaj minőségét, termőképességét részben meghatározó, fellelhető mikroelem-tartalom alakulása is.

A növényi és állati táplálkozás területén egyre szélesebb körben derül ki a mikroelem hiányok, illetve az esetleges toxikusságok káros hatása. Ezért elérkezett a több területen már meglévő mikroelem kutatási részeredmények szintetizálásának ideje és a még hiányzó, az interdiszciplináris áttekintést biztosító összekapcsoló jellegű munkák megteremtése.

Az eddigi kutatások azt bizonyítják, hogy a jövőben a víz válik az egyik legnehezebben biztosítható ökológiai tényezővé. Tekintve, hogy a talaj vízgazdálkodása közvetve meghatározza a többi talajökológiai tényezőt, megkülönböztetett jelentőségű figyelmet kell fordítani a növények jobb vízellátását szolgáló kutatások biológiai, növényfiziológiai, agrrotechnikai, műszaki és ökonómiai vonatkozásaira.

Az állati eredetű termékek előállítására, minőségének javítására irányuló kutatások közül mind nagyobb jelentősége van a takarmánytermesztési kutatásnak. Mindenekelőtt növelni kell a takarmányok beltartalmi értékét és ezáltal csökkenteni a fajlagos takarmány-felhasználást. Ennek érdekében bővíteni kell a takarmányozás élettani kutatásainak alapjait. A kapott eredmények ismeretében kell kidolgozni az energiatakarékos takarmányozás és takarmánykonzerválás módszereit.

Az eddigieknél nagyobb intenzitással és szervezethez képest kell törekedni a világban megindult genetikai előrehaladás folyamatos hasznosítására, így pl. a heterózis-hatás érvényesítésére, a tenyésztési rendszerek tökéletesítésére, új biotechnikai módszereknek az állattenyésztési gyakorlat számára hozzáférhetővé tételére (spermamélyhűtés, zigótatranszplantáció, ivarspecifikus sperma előállítása stb).

Az állategészségügyi kutatásoknak jelentősége az elkövetkezendő időszakban még inkább nő. Az állategészségügyi kutatások eredményei az állattenyésztés termelésének biztonságához szolgáltatnak és szolgáltatnak alapot. Továbbra is feladat azonban a légző- és emésztőszervi vírusfertőzések oktanának tisztázása és a védekezés hatékonyságának növelése. Hasonlóképpen továbbra is feladat a baromfi vírusos betegségek elleni védekezés módszereinek kidolgozása.

Az elért eredmények ellenére az eddigieknél nagyobb erőfeszítéseket kell tenni a termelést befolyásoló tartástechnológiai és takarmányozási tényezők szerepének feltárására, a tartási módok higiéniai megalapozása, valamint az összetett kóroktanú betegségek megelőzése érdekében.

Ugyancsak tovább kell szervezni és fejleszteni a szaporulat növelését célzó komplex állategészségügyi kutatásokat. Még intenzívebben kell folytatni a nagyüzemi állattenyésztés produktivitásának fokozására irányuló korszerű módszerek kutatását.

Intenzívebben kell foglalkozni a mező- és erdőgazdaság géprendszerének átfogó fejlesztési kérdéseivel, valamint a fejlesztést megalapozó műszaki ökonómiai kutatásokkal. Szervezetté kell tenni a mezőgazdaság racionális energiagazdálkodásával kapcsolatos kutatásokat. Erre annál is inkább szükség van, mert a mezőgazdaság az egyik legnagyobb energiafelhasználó ágazat.

Az eddigieknél nagyobb figyelmet kell fordítani a mezőgazdasági és erdészeti energiahordozó hulladékok hasznosításához szükséges berendezések kifejlesztésére és még intenzívebben kell foglalkozni ehhez kapcsolódva a termálenergia okszerű felhasználásával a mezőgazdasági termelés minden lehetséges ágában, mindenekelőtt a korai zöldségtermesztés további fejlesztése érdekében.

Igényeljük, hogy az újonnan alakuló komplex közigazdasági bizottságunk kellő intézkedéseket tegyen a mezőgazdaság hatékonyságát növelő közigazdasági kutatások fejlesztésére. Az elkövetkezendő időszakban különösen

fontosnak tartjuk a vállalati üzemszervezés, vezetés kérdéseivel foglalkozó, a gazdasági szabályozók rendszerének továbbfejlesztésével, valamint a mezőgazdasági termelés társadalomtudományi, szociológiai vonatkozásainak tanulmányozását szolgáló kutatások fejlesztését.

Szükségesnek tartjuk, hogy az élelmiszeripari termelést segítő elméleti, biológiai, kémiai és műszaki alap-, alkalmazott és fejlesztési kutatások mielőbb elérjék a mezőgazdasági kutatások szintjét és azzal összhangban fejlődjenek. Ennek érdekében intenzíven folytatni kell az élelmiszerkomponensek sajátosságainak alapos tanulmányozását, továbbá az azokat befolyásoló genetikai, ökológiai és műszaki tényezőket.

Nagyobb figyelmet kell fordítani az egész agrárkutatás területén a módszertani kérdések megoldására, újabb kísérleti módszerek kidolgozására. A módszertani kérdések, különböző kísérleti módszerek, eszközök kidolgozása jelentős mértékben növelik a kutatások hatékonyságát. Nem szabad elfelejteni azt az alapigazságot, hogy a tudomány mindenekelőtt az újabb kísérleti módszerek létrehozásával fejlődik. Mint sokan a tudósok közül állítani szokták, a munkahipotézis mellett „a módszer a tudomány lelke”. Érthető tehát, miért van nagy jelentőségük az alapkutatásoknak és későbbiek során azok eredményei felhasználásának a mezőgazdasági és élelmiszeripari kutatásokban. Nem engedhető meg az a fényűzés, hogy a célkitűzések megvalósítása során „talaj—növény—állat—élelmiszeripari termékek—ember” programon belül az egyes részletek egymástól függetlenül kerüljenek kidolgozásra és ezáltal a kutatás hatékonysága jelentős kárt szenvedjen.

Tisztelt Osztályülés!

Befejezésül engedjék meg, hogy a mezőgazdasági kutatás hatékonyságának növelése érdekében felhívjam a jelenlevő kutató és gyakorlati szakemberek figyelmét néhány olyan problémára, amelyek megoldása közös munkával az elkövetkezendő öt éves tervidőszakban kívánatos.

— A tudományos műszaki forradalom szintjének megfelelően a teljes mezőgazdasági tudományos bázis fejlesztését, tevékenységét az „oktatás-tudomány-termelés-”rendszer egészének elemzésére kell alapozni.

— Tovább kell erősíteni a MÉM és az MTA agrár kutatóbázisok között az alkotó kapcsolatokat. Bővíteni kell a közösen folytatott kutatási témákat, az információcserét és az intézmények tudományos tevékenységének tudatos tartalmi koordinációját.

— Kutatásirányítási és szervezeti rendszerünkben adódóan az erőforrások, emberek és információk áramlása az intézmények és szervezetek között még igen kis mértékű és lassú. Napjainkban pedig a legtöbb társadalmi, gazdasági, így mezőgazdasági és élelmiszeripari kutatási, fejlesztési feladat szükségképpen interdiszciplináris vagy multidiszciplináris jellegű. E kérdések rugal-

mas, intézmények közötti és intézményen belüli szervezeti egységek közötti, és korlátozott időre létrehozott formák (kutatócsoportok) útján oldhatók meg a legeredményesebben.

— Közös MTA-MÉM-OMFB együttműködéssel kell segíteni és többet tenni annak érdekében, hogy a témaszelekció jobban érvényesüljön az egész mezőgazdaság területén. A kutatási témák kiválasztásában az elkövetkezendő időszakban lehetőleg a tényleges társadalmi, gazdasági, ill. tudományos igények, de ne az egyes személyek és intézetek parciális érdekeltsége játssza a fő szerepet. Arra kell törekedni, hogy az egész agrár- és élelmiszeripari kutatásban a jövőben a témaválasztásban következetesebben érvényesüljenek a tényleges társadalmi igények.

— A közvetlen gazdasági célú mezőgazdasági és élelmiszeripari kutatások társadalmi hatékonyságát jelentősen rontja az a tény, hogy ezen kutatások eredményeinek gyakorlati hasznosulása lassú. Sajnos, a fogadókészség hiánya ebben éppúgy közrejátszik, mint esetenként az egyes kutatók nem kellően célraorientált tevékenysége, valamint a kölcsönös érdekeltség hiánya.

— Arra kell törekednünk, hogy a tervezés és a kutatás során megoldást nyerjen az eredmények alkalmazásképes állapotba hozása, átvitele és átvétele.

— A fentiek részbeni vagy teljes megvalósítása jelentős mértékben növelheti a hazai mezőgazdasági és élelmiszeripari kutatások társadalmi hatékonyságát.

— Az elmondottakkal kapcsolatos a XII. Pártkongresszus határozatainak azon megállapítása, mely szerint a kutató-fejlesztő munkát célratoróbbé, a tudományos intézmények és termelőüzemek együttműködését közvetlenebbé kell tenni. A felhasználásban érdekelt gazdasági és tudományos intézmények ahol lehetséges, közösen határozzák meg a kutatási feladatokat és a gyakorlati alkalmazásban is közreműködjenek. E célokat szolgálják a kutatási, fejlesztési, termelési] egyesülések, valamint a kutatási, fejlesztési, termelési társaságok is.

A mezőgazdasági kutatás területén is ennek szellemében jött létre több kutatási, fejlesztési, termelési egyesülés, társaság, mint pl. a Protol és a Gabonamag is. Úgy látjuk, hogy az elképzelés helyes volt, hogy ezek a kutatási, fejlesztési, termelési egyesülések és társaságok megteremtik a közös érdekeltséget, esetenként a kölcsönös kockázatvállalást a kutatási eredmények alkalmazásában, valamint a közép- és hosszútávú kutatási fejlesztési feladatok vállalásában. A fent említett kutatási, fejlesztési, termelési társaságok eddigi tevékenységét elemezve azonban megállapítható, hogy a jelenlegi érvényben levő szabályozó rendszereket tovább kell finomítani a szerzett tapasztalatok alapján.

Tisztelt Osztályülés, Kedves Elvtársak!

A felsorolt problémák, gondok ellenére megállapítható, hogy a kutatási eredmények intenzívebb, szervezettebb gyakorlati hasznosítása az elmúlt időszakhoz viszonyítva tovább javult. Előbbre léptek a kutatások befogadásának vonatkozásában is. A mezőgazdasági és az élelmiszeripari kutatás által kidolgozott új technológiai módszerek, az új korszerű fajták minél gyorsabb üzemi elterjesztése, a gyakorlatban való gyors alkalmazása pedig tudományos és gazdasági életünk egyik nagy tartaléka.

E tartalékok szervezettebb feltárásához szükséges állandó élő kapcsolat kialakítása a termelőüzemek, az igazgatás, valamint a tudományos kutatás minden területe között. A tudománynak következtetéseit, eredményeit rendszeresen a termelő gyakorlat rendelkezésére kell bocsájtania, hogy munkájukban azt folyamatosan felhasználhassák. Úgy vélem, nem lehet megtisztelőbb feladata a mezőgazdasági tudomány képviselőinek annál, hogy következetesen tevékenykedjen a XII. Kongresszus határozatainak megvalósításáért. A mindennapi kutatómunka alapvető elemévé váljon népünk jobb jövőjéért való tenniakarás, a párt által meghatározott feladatok megoldásával.